

ВОЄННИЙ СТАН ТА ВІЙНА: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Різник А.М

Науковий керівник: ст. викладач Махова Л.О.

У суспільно-політичному житті існують такі поняття як «війна» та «воєнний стан». На жаль, такі поняття набули актуальності у сьогоденні кожного українця.

Війна, у загальному розумінні, - це різні форми, що призначені для того, щоб настали зміни в бажаному напрямку характеристик.

Війна у політичному плані – це комплекс заходів, що спрямований на захоплення чужих територій, енергетичних та людських ресурсів. Війна є найвищим ступенем загострення стосунків між країнами.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її регіонах у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки незалежності або її територіальної цінності [1].

Як можна помітити, то ці два поняття пов'язані між собою, тому що коли одна країна об'являє війну або нападає на іншу, то має бути введено воєнний стан, який надає державним органам розширені повноваження здійснювати діяльність згідно з тими, що зазначено у конституції країни, інколи обмежуючи конституційні права людини та громадянина.

Важливим фактором є те, що воєнний стан не є оголошенням війни та не є декларуванням наміру воювати з будь-якою державою, а виступає лише як відповідь на існуючу загрозу суверенітету і територіальній цілісності країни.

Оголошення однією країною іншій війни не приведе до позитивних наслідків, тому що така країна буде вважатися агресором та не отримає ніякої підтримки на дипломатичному, військовому та суспільному рівні.

Війна є складним суспільно-політичним явищем, що пов'язане з розв'язанням суперечностей між державами на політичному рівні та між народами з переходом до вжитку засобів збройної боротьби, що відбувається у формі бойових дій між збройними силами країн [2].

Згідно з сучасними військово-теоретичними поглядами, слід визначити війну як соціально-політичне явище, пов'язане з докорінною зміною характеру відносин між державами, народами, націями, класами і соціальними групами та переходом протиборчих сторін від застосування ненасильницьких форм і способів боротьби до прямого застосування зброї та інших насильницьких засобів для вирішення певних суспільно-політичних, економічних, ідеологічних, а також національних, релігійних, територіальних та інших протиріч.

По правилах війни, одна із сторін повинна мати ненависть, нетерпимість до когось або до чогось. Такий термін називається ксенофобія і застосовувався у всіх війнах ХХ століття для мотивації, розпалювання воєн та маніпуляцій

масами всередині держави. На превеликий жаль, наразі цей термін змінив своє значення на термін пропаганда та зомбування населення однієї з країн.

Усі європейські суспільства, побачивши війни на свої власні очі мають одне бажання – жити в мирі та злагоді, більше того, представники влади живуть у страху перед подібними потрясіннями, котрі можуть зачепити і їх країну. Загалом, у XXI столітті конфлікти відбуваються на локальному рівні зі швидким вирішенням цього питання, але існують виключення. Якісні критерії рівневого поділу локальних війн і воєнних конфліктів повинні бути доповнені кількісними (просторовий розмах військових дій, кількість сил, тривалість, інтенсивність, діапазон застосованої зброї, форми і способи бойових дій тощо). Воєнні конфлікти характеризуються порівняно невеликими просторовими межами (окремих географічних район).

Збройне протиборство ведеться, як правило, в прикордонних зонах, в окремих районах, на острівних територіях тощо. В них беруть участь тактичні, оперативно-тактичні, оперативні (в окремих випадках оперативно-стратегічні) з'єднання збройних сил, як правило, без проведення мобілізаційних заходів. Чим локальна війна напруженіша, інтенсивніша, тим більші перетворення відбуваються у всіх елементах надбудови держави і у сферах суспільного життя. З початком такої війни державні органи управління наділяються значно більшими повноваженнями, посилюється централізація влади. Ідеологічний апарат держави в значній мірі обслуговує цілі війни. Економіка перебудовується на воєнні потреби. Відбувається поступова концентрація матеріальних і духовних сил держави.

При всьому трактуванні поглядів на війну вона має гарантований зв'язок із політикою. Це елементарне прагнення політичних сил використати збройну боротьбу для досягнення різних зовнішньо- та внутрішньополітичних цілей. Це є результатом дій одного політика або всієї його команди.

Для того, щоб розкрити роль воєнного стану, потрібно взяти до уваги війну Росії проти України. Основна ціль Росії – це знищення міжнародного публічного права, знецінення усіх інституцій – дії Російської Федерації в Раді Безпеки ООН, ПАРЄ яскраво це доводять. Все, що вони прагнуть зробити – це знищити ці інституції, демонстративно вказати усьому світу, що «всі правила, всі ваші конвенції, всі ваші міжнародні договори нічого не коштують». Увесь цивілізований світ повинен це чітко усвідомити.

Без зайвого пафосу – в Україні сьогодні вирішується майбутнє світу. Це не питання Сходу України чи України в цілому. Ми сьогодні є майданчиком, на якому Росія «обкатує» свій спосіб перевернути і знищити весь світовий порядок. Саме тому і США, і Британія, і ЄС повинні розуміти, що вони не нам допомагають, а собі.

Введення воєнного стану, відповідно до передумов, визначених статтею 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», юридично фіксує загрозу територіальній цілісності та суверенітету України, яка походить від збройних сил РФ, що, своєю чергою, «озброює» українську дипломатію у дипломатичній війні з російським агресором на майданчиках міжнародних організацій, в тому числі, але не виключно, Радбезі ООН та ПАРЄ.

Воєнний стан та війна не можуть мати відмінностей чи схожостей. Ці терміни існують разом. Воєнний стан виступає гарантом для притягнення всіх причетних до розв'язання війни, злочинів, що були скоєні під час неї та наслідків, які настали. Одним із головних питань, що має бути озвученим перед оголошенням війни повинне стояти – «Для чого?». Зміст цього питання бажано розгорнути та дати чітку аргументовану відповідь.

Війна – це жаливо, у будь-якому розумінні, вона несе пролиту кров та страждання. Весь цивілізований світ має прагнути до вічного миру, якщо – ні, то для чого завжди повторювати фразу «Ніколи знову»?

Війна в країні в наш час є показником дипломатичної неспроможності. Держави, народи, політики повинні вміти домовлятися. Постійно воюючи на міжнародній арені, позиціонуючи себе агресором, дуже важко будувати краще життя всередині країни.

Перелік посилань

1. Воєнний стан в Україні у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України. Безоплатна правова допомога. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>
2. Війна. Вікіпедія – Офіційний веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>